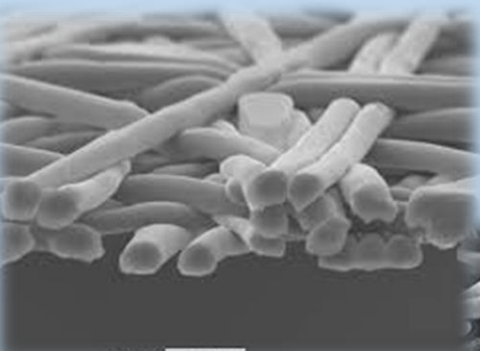
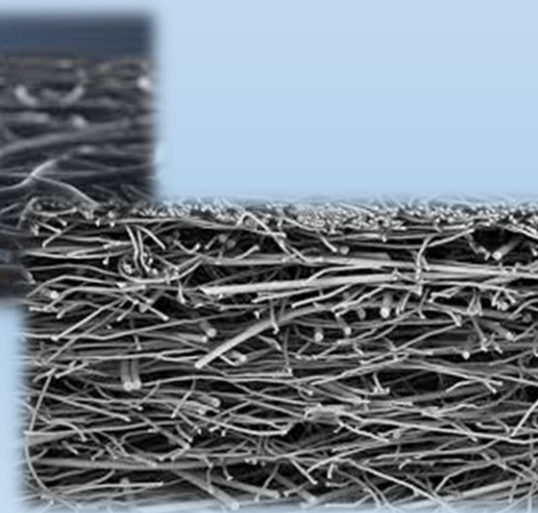
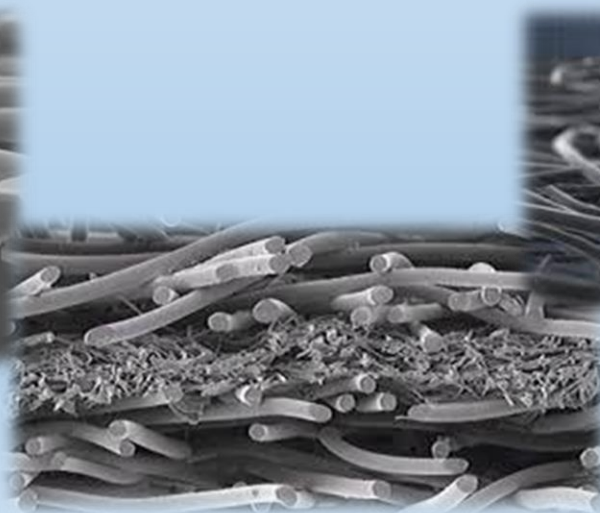

Klasifikacija netkanih tekstilij

Dunja Šajn Gorjanc

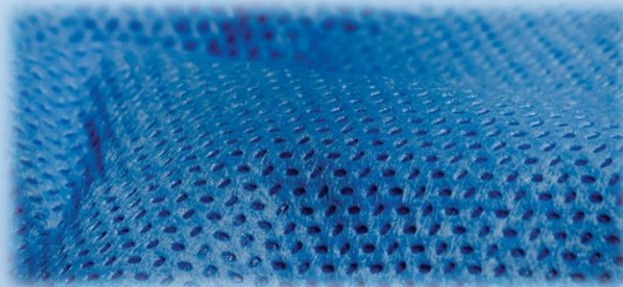
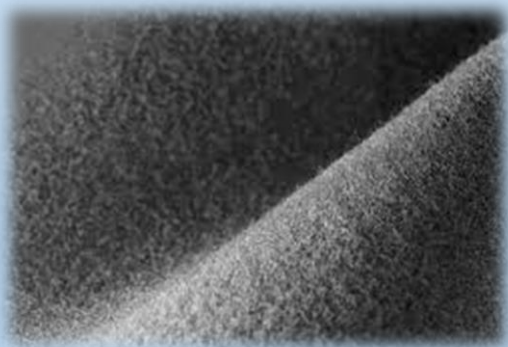
X2.000 10µm

SPLOŠNO

Definicija povzeta po standardih ISO 9092,1988 in EDANA:

Netkana tekstilija je izdelana plast, koprena ali runo iz orientiranih ali naključno orientiranih vlaken, ki so utrjena zaradi delovanja sil trenja in/ali kohezivnih sil in/ali adhezivnih sil, izključujoč papir in proizvode, ki so tkani, pleteni, taftani, prešivani,...

Področja uporabe netkanih tekstilij

• Higiena 32 %

• Krpe, čistilni robčki 16 %

• Medicina / Kirurgija 3 %

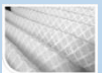
• Oblačilna & čevljarska ind. 4 %

• Gradbena ind. 18 %

• Pohištvena ind. 7 %

• Filtracija 7 %

• Avtomobilska ind. 4 %

• Ostalo 9 %

Nizka ploščinska masa
16 – 150 g/m²
za enkratno uporabo
utrjeni s kalandrom
ali vodnim curkom

Visoka ploščinska masa
80 – 600 g/m²
trajni
utrjeni z iglanjem

Prikaz področij uporabe netkanih tekstilij

Hitro rastoči trg

**Več kot 2,0 milijona ton
netkanih tekstilij izdelanih v Evropi
(EU28) v l. 2016**

ca 54 milijard m²

**Higiena 32%
Gradbena ind. 18%
Krpe 16%
Fitracija 7%
Avtomobilska ind. 4%**

€5.6 milijarde prometa

**Trgovinska bilanca:
+ €600 milijonov**

x 2,0 v 10-tih letih

...predvsem iz kemičnih vlaken

- Kemična vlakna

85 %

- ⇒ Polipropilen PP (47%)
- ⇒ Poliester PES (25%)
- ⇒ Viskoza CV (8%)

Statistics EDANA June 2018

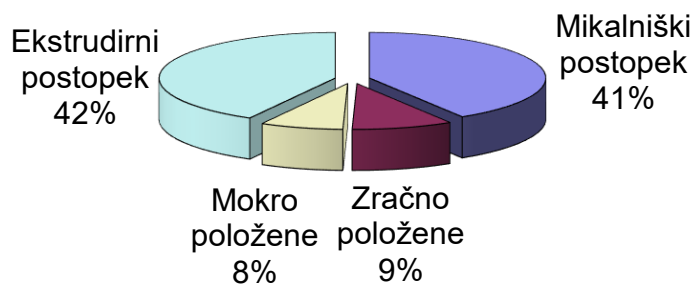
- Naravna vlakna

15 %

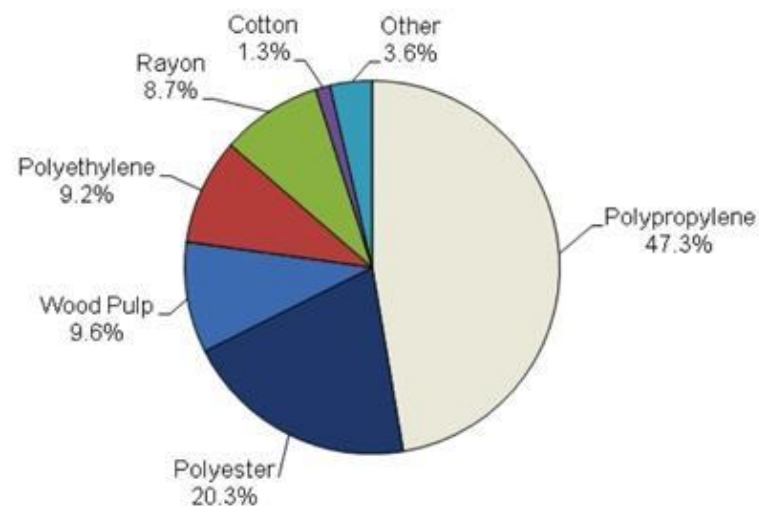
- ⇒ Celuloza (12%)
- ⇒ Ostala (3%)

Proizvodnja netkanih tekstilij v letu 2015 (več kot 2 milijona ton)

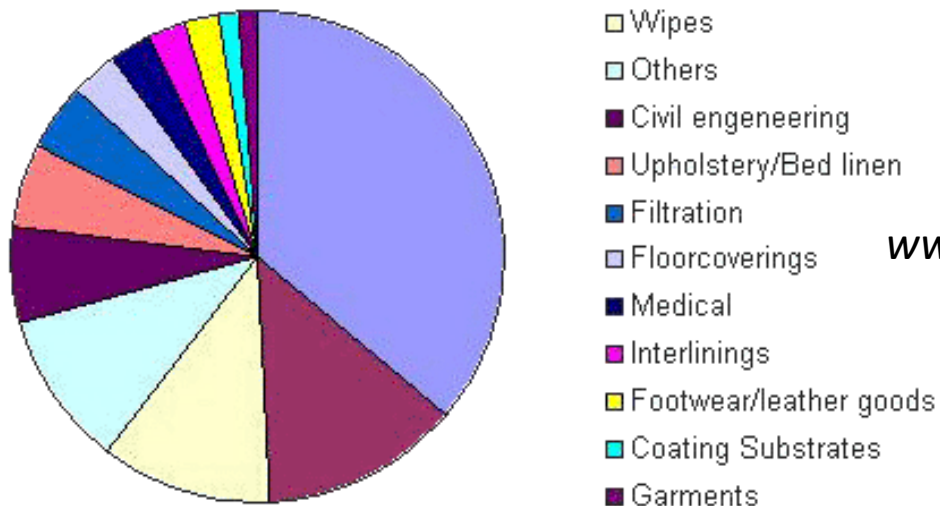

FIBER & FILAMENT CONSUMPTION IN NONWOVEN FABRICS, 2011 (2.3 billion pounds)

Source: The Freedonia Group, Inc.

Nonwoven end uses

Predstavitev netkanih tekstilij

www.youtube.com/watch?v=nYdORdu53Rw

Klasifikacija netkanih tekstilij

Netkane tekstilije razvrščamo večinoma glede na:

- proizvodne procese in
- strukture netkanih tekstilij.^(8,13,14)

- **4.1 Proizvodni procesi**

Proces proizvodnje netkanih tekstilij je v splošnem sestavljen iz treh faz:

- izdelave temeljne plasti - koprena, runo, položeni filamentni in/ali niti,
  - utrjevanja temeljne plasti in
  - plemenitenje temeljne plasti – netkane tekstilije.^(7,8,10)
-
- Klasifikacija netkanih tekstilij glede na proizvodni proces sloni na izbrani specifični operaciji v vsaki izmed navedenih tehnoloških faz.

4.1.1 Postopki izdelave koprene

4.1.1.1 Suho položene (iz štapelnih vlaken) so:

- mikalniške,
- zračno položene,
- mikalniške in zračno položene v kombinaciji ter
- elektrostatično položene.⁽⁸⁾

4.1.1.2 Mokro položene (iz štapelnih vlaken) - naplavljene

4.1.1.3 Ekstrudirane koprene so:

- Spunbond ekstrudirane,
- Melt - blown ekstrudirane in
- elektrostatično ekstrudirane.^(8,10)

4.1.2 Postopki utrjevanja koprene

4.1.2.1 Mehansko utrjene so:

- iglane,
- prešite,
- utrjene z vodnim curkom in
- polstene. (8,10,14,54)

4.1.2.2 Kemično utrjene so:

- disperzijsko utrjene s prepajanjem, brizganjem, filmskim tiskanjem in nanašanjem pene ter
- utrjene s polimernimi raztopinami.

4.1.2.3 Termično utrjene so s:

- kalandriranjem,
- zračnim tokom,
- ultrazvokom in
- z infrardečimi žarki. (8,10,54)

4.1.3 Postopki plemenitenja netkanih tekstilij

- prevlečene – kaširane,
- laminirane (plastene),
- nakodrane,
- tiskane,
- specialno obdelane...itd.⁽⁸⁾

Izdelava temeljnega sloja

Izdelava temeljnega sloja

Suhi postopek

Mokri postopek

Ekstrudirani postopek

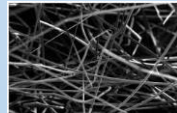
Mikalniški

Spunbond Meltblown

Elektrostatični postopek

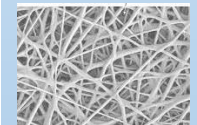
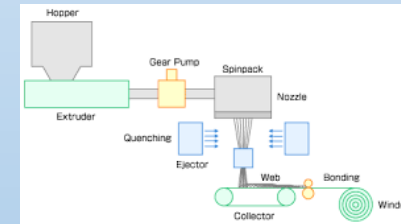
Mikalnik z valjčki

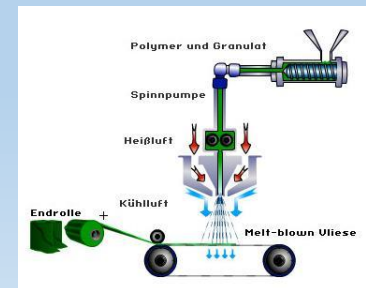
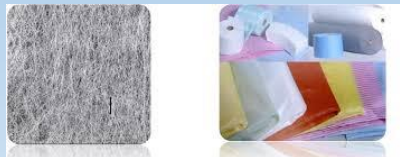
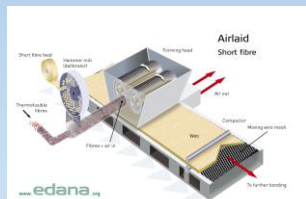
Razmerje celuloznih vlaken ($l = 40 \text{ mm}$) v vodi 1:10000

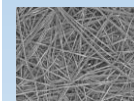
Spunbonding postopek

Aerodinamični/zračni in kombinacija mikalniški/aerodinamični

Meltblowing postopek

Utrjevanje temeljnega sloja

Utrjevanje temeljnega sloja

Mehansko

Kemično

Termično

IR žarki

Iglanje

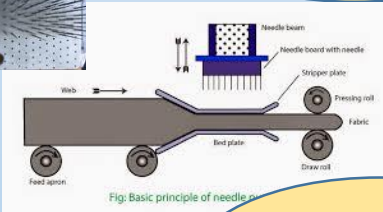
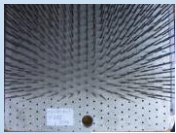
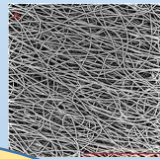
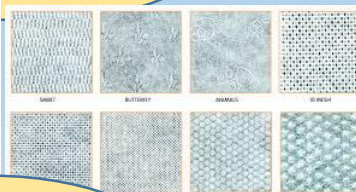
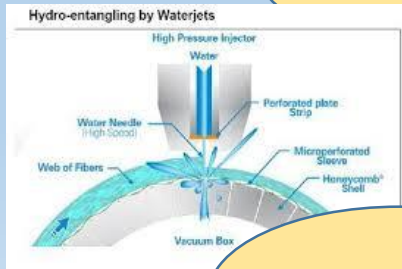

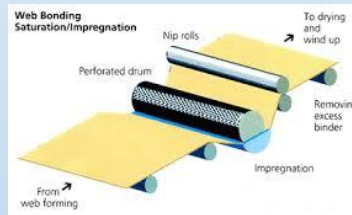
Fig. Basic principle of needle-punching

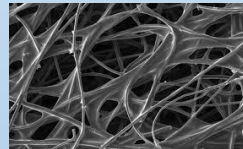
Vodni curek

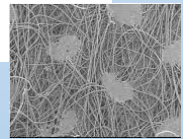
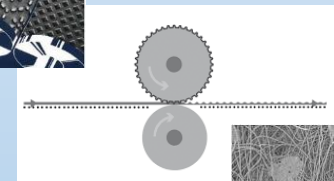
Prešivanje

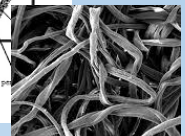
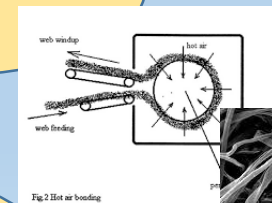
Nanašanje veziva (kemični lateks)

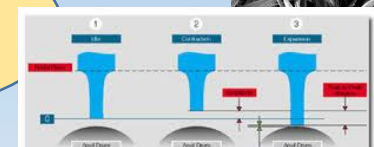
Kalandriranje

Zračni tok

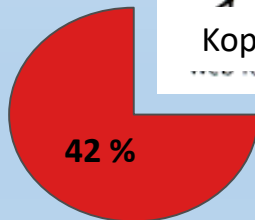
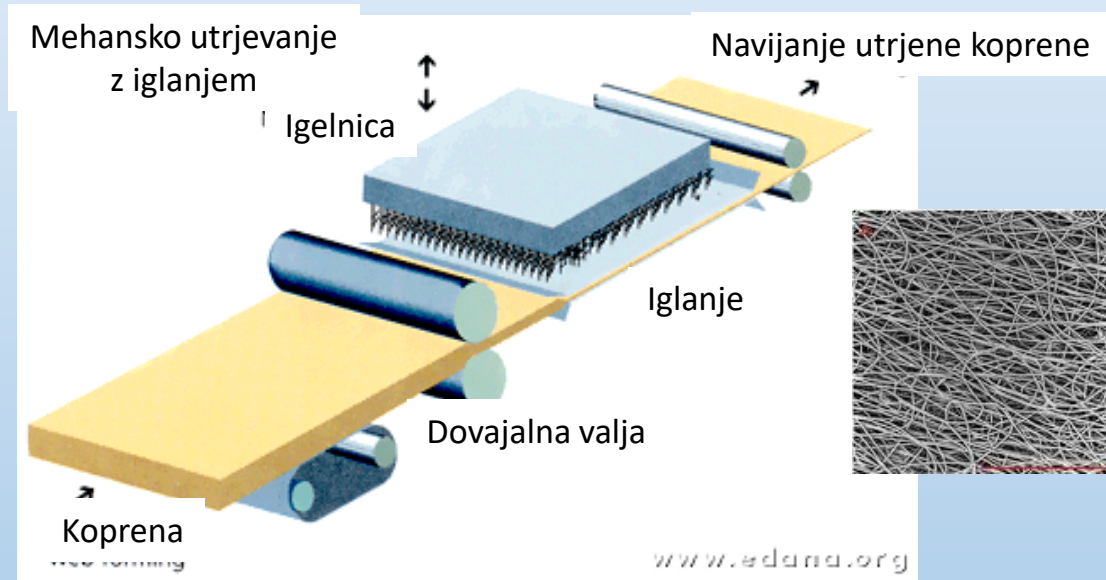

Ultrazvok

Utrjevanje temeljnega sloja

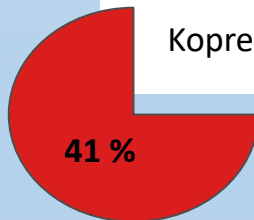
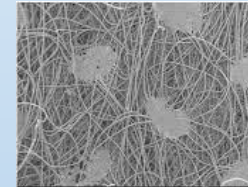
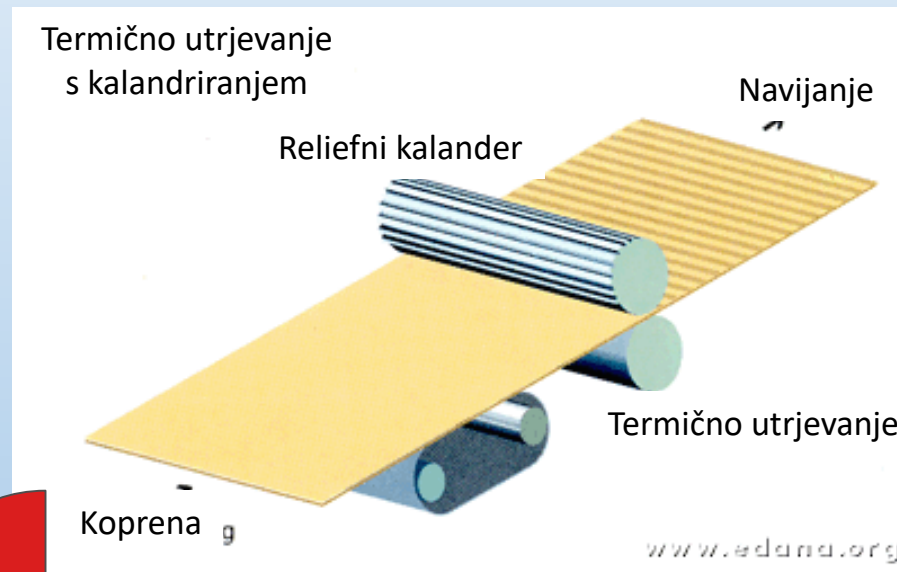
1. Mehansko utrjevanje (iglane, utrjene z vodnim curkom, prešivanje)

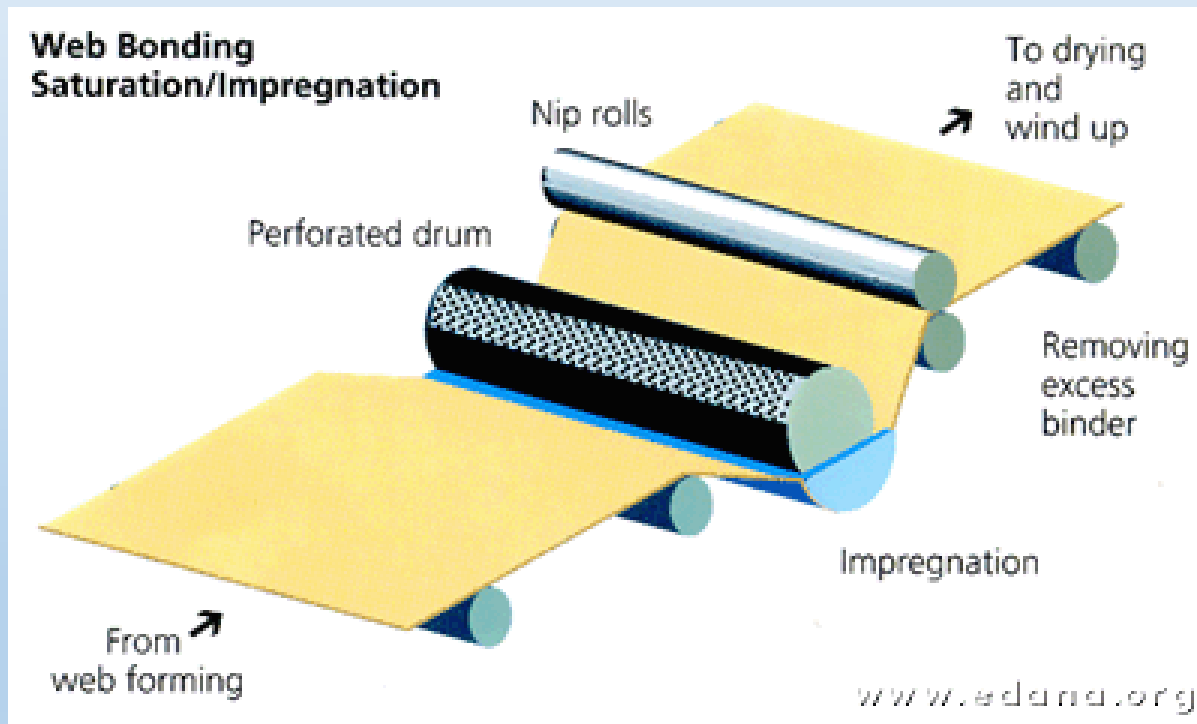
Utrjevanje temeljnega sloja

2. Termično utrjevanje (kalandriranje, zračni tok, UZ, IR)

Utrjevanje temeljnega sloja

3. Kemično utrjevanje (raztopine, disperzije, pene, paste, vezivna vlakna)

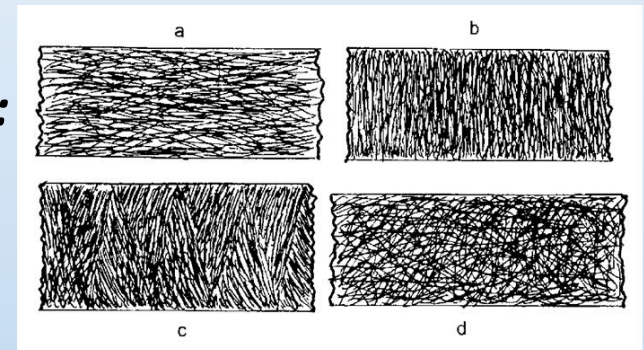
20 %

4.2 Struktura netkanih tekstilij

4.2.1 Klasifikacija glede na položaj vlaken

4.2.1.1 *Vlakna, položena v ravnini materiala so:*

- naključno orientirana – izotropna,
- večinoma prečno orientirana in
- večinoma vzdolžno orientirana. (7,8,10,11,54)

Slika 6.1. Možne orientacije vlaken v kopreni
a- vzdolžna b- prečna c- križna d- izotropna orientacija vlake

4.2.1.2 *Vlakna, položena pravokotno na ravnino tekstilije so:*

- Kunit – Multiknit tekstilije in
- Struto tekstilije. (15,53)

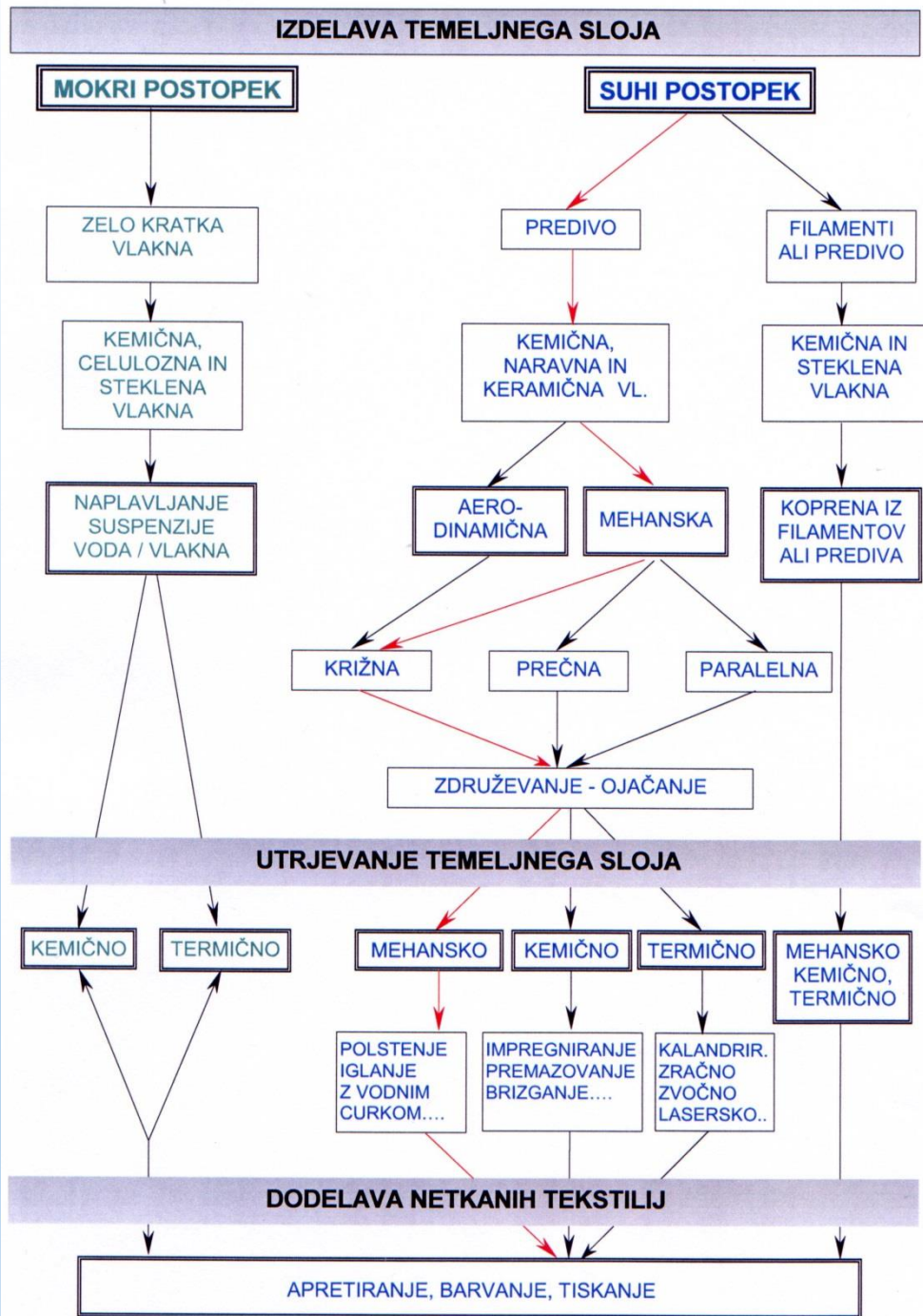

Kunit/Multiknit

Struto

Delitev netkanih tekstilij glede na postopek izdelave in utrjevanja temeljnega sloja kaže slika 4.1.

Slika 4.1. Delitev netkanih tekstilij glede na postopek izdelave in utrjevanja temeljnega sloja

Masa vlaknovine pri različnih postopkih utrjevanja

Način utrjevanja		Masa vlaknovine, M [g/m ²]	Povprečna masa, M [g/m ²]
Termično utrjevanje	Kalandriranje	5–120	5–80
	Z zračnim tokom	60–500	80–400
Mehansko utrjevanje	Iglanje	60–1000	100–400
	Prešivanje	80–1000	100–400
Utrjevanje z vodnim curkom		20–400	30–200